

Τζον Λένον, η ψυχή των Μπιτλς

Ήταν 25 Νοεμβρίου του 1969, όταν ο Τζον Λένον, μέλος των Μπιτλς, με μια δραματική χειρονομία επέστρεψε στην βασίλισσα Ελισάβετ της Βρετανίας το μετάλλιο της Βρετανικής αυτοκρατορίας, που του είχε απονεμηθεί τέσσερα χρόνια πριν. Ήταν μια χειρονομία διαμαρτυρίας για την υποστήριξη της Αγγλίας προς τις ΗΠΑ στον βρόμικο πόλεμο του Βιετνάμ και για την πολιτική της χώρας στο αιματοκύλισμα της Μπιάφρα, που τότε προσπαθούσε να απαλλαγεί από τη νιγηριανή θηλιά.

Η Νιγηρία ήταν αγγλικό προτεκτοράτο από το 1885. Στα 1960 απέκτησε την ανεξαρτησία της. Στα 1963 έγινε δημοκρατία αλλά γνώρισε ταραχές και πραξικοπήματα, καθώς το πλούσιο υπέδαφός της προσέλκυε το «ευγενές ενδιαφέρον» των πολυεθνικών. Στα 1967, η νοτιοανατολική της περιοχή αποσχίσθηκε σχηματίζοντας τη δημοκρατία της Μπιάφρα. Τα επόμενα τρία χρόνια, η Μπιάφρα βρέθηκε στο μάτι του κυκλώνα, μέσα σε μια τανάλια που απειλούσε να την πνίξει. Η πείνα και οι σφαγές τη γονάτισαν. Στις 12 Ιανουαρίου του 1970, η δημοκρατία της Μπιάφρα είχε σβηστεί από τον χάρτη.

Ο Τζον Ουίνστον Λένον (1940 - 1980) ήταν για πολλούς η ψυχή των Μπιτλς, του διάσημου συγκροτήματος που ιδρύθηκε στο Λίβερπουλ το 1960. Ήταν ο πιο ριζοσπαστικός από τα τέσσερα Σκαθάκια. Η διάλυση των Μπιτλς μετά το γάμο του με τη Γιόκο Όνο συνέπεσε με την εγκατάστασή του στη Νέα Υόρκη. Στο αποκορύφωμα της σόλο καριέρας του, ο Τζον Λένον δολοφονήθηκε από έναν διαταραγμένο θαυμαστή του που πίστευε πως είχε προδώσει τις αξίες που υπερασπιζόταν στο παρελθόν.

Το 1971, λίγο μετά την εγκατάστασή του στη Νέα Υόρκη, έδωσε μια ιστορική συνέντευξη στον Σάιον Βένερ, ιδρυτή και διευθυντή του περιοδικού Ρόλινγκ Στόουν: 30.000 λέξεις, δυο συνεχόμενα βράδια, ένας χείμαρρος κατηγοριών και αποκαλύψεων. Στα αποσπάσματα που ακολουθούν, ο Λένον μιλά έξω από τα δόντια για τις ίντριγκες, τις αντιπαλότητες, το «ξεπούλημα» των Μπιτλς και το δικό του άδηλο μέλλον.

- Είσαι οι Μπιτλς;

«Όχι, είμαι ο εαυτός μου. Ο Πολ δεν είναι οι Μπιτλς, όπως δεν ήταν ο Μπράιαν Επστάιν ούτε είναι ο Ντικ Τζέιμς. Οι Μπιτλς είναι οι Μπιτλς. Καθένας έχει τη δική του οντότητα. Ο Τζορτζ ήταν ένας τραγουδιστής που είχε δικό του συγκρότημα προτού έρθει μαζί μας. Στο συγκρότημα, καθένας μας παίζει το δικό του ρόλο».

- Λένε πως οι Μπιτλς ήταν οι τέσσερις διαφορετικές πλευρές ενός και του αυτού πράγματος: τι απέγιναν αυτές οι τέσσερις πλευρές;

«Απλά θυμήθηκαν πως είναι ξεχωριστά άτομα. Κάπου, ακόμη κι εμείς οι ίδιοι κοντέψαμε να πιστέψουμε στο μύθο των Μπιτλς. Δεν ξέρω αν οι άλλοι ακόμη το πιστεύουν. Ήμασταν τέσσερις τύποι. Γνώρισα τον Πολ και του είπα: "θέλεις να 'ρθεις στο συγκρότημά μου;". Έπειτα ήρθαν ο Τζορτζ και ο Ρίνγκο. Ήμασταν απλά ένα συγκρότημα που μεταμορφώθηκε σε κάτι μεγάλο, πολύ μεγάλο. Αυτό είναι όλο».

- Τι συνέβη με τους Μπιτλς;

«Κάπου χαθήκαμε. Τα καλύτερα κομμάτια από τη κοινή μας δουλειά ποτέ δεν ηχογραφήθηκαν. Ήμασταν βασικά ερμηνευτές κι όταν παίζαμε σε μπαράκια δημιουργούσαμε ήχους φανταστικούς, κανείς δεν μπορούσε να μας επισκιάσει στη Βρετανία. Αλλά από τη στιγμή που γνωρίσαμε την επιτυχία, όλα πήγαν στράφι. Μας επέβαλαν κουστούμια και κουρέματα, μας τυποποίησαν. Πουληθήκαμε. Η μουσική μας ήταν νεκρή προτού καν κάνουμε τη μεγάλη περιοδεία στα θέατρα του Ηνωμένου Βασιλείου. Μας ανάγκαζαν να παίζουμε σε 20 λεπτά κομμάτια που θα έπρεπε να κρατήσουν 2 ώρες και να επαναλαμβάνουμε τα ίδια και τα ίδια κάθε βράδυ. Γι' αυτό και δεν προοδεύσαμε μουσικά σαν συγκρότημα. Η μουσική των Μπιτλς πέθανε τότε. Ήταν το τέλος: πουληθήκαμε και δεχτήκαμε να πεθάνουμε με αντάλλαγμα την επιτυχία».

- Γιατί τόσο αντιπαλότητα με τον Πολ (Μακ Κάρτνεϊ);

«Όταν είδα την ταινία Let it Be στεναχωρήθηκα βαθιά. Ένωσα ότι έγινε από τον Πολ για να

δοξάσει ...τον Πολ. Και νομίζω ότι αυτός ήταν από τους βασικούς λόγους που διαλυθήκαμε. Δεν μπορώ να μιλήσω εξ ονόματος του Τζορτζ, αλλά ξέρω πολύ καλά πως όλοι μας είχαμε μπουχτίσει να είμαστε οι μουσικοί που συνόδευαν τον Πολ. Κι όλη η ταινία σχεδιάστηκε με ένα μόνο στόχο: Να εστιάσει η κάμερα πάνω στον Πολ και σε κανέναν άλλο».

- Πώς φτάσατε στη διάλυση;

«Μετά το θάνατο του Μπράιαν, βυθιστήκαμε. Ο Πολ ανέλαβε τα ηνία και υποτίθεται πως μας καθοδηγούσε. Και πού μας οδήγησε; Πάψαμε να λειτουργούμε σαν ομάδα. Απλώς κάναμε κύκλους, ανακυκλωνόμαστε στα ίδια και τα ίδια. Αυτή ήταν η αιτία που διαλύθηκαν οι Μπιτλς».

- Πότε σταμάτησες να γράφεις τραγούδια με τον Πολ;

«Δεν ξέρω. Νομίζω ότι θα πρέπει να ήταν γύρω στο 1962. Δε θυμάμαι καλά, αλλά αν μου δείξεις τους δίσκους μπορώ να σου πω με ακρίβεια ποιος έγραψε κάθε μουσική φράση. Συχνά το κάναμε μαζί. Αλλά, αν εξαιρέσουμε τον πρώτο καιρό, τα καλύτερα κομμάτια μας τα κάναμε πάντα καθένας ξεχωριστά. Το θέμα "One after 909" από το άλμπουμ Let it be, το έγραφα όταν ήμουν 17 ή 18 χρόνων».

- Πώς θα χαρακτήριζες τις σχέσεις του Τζορτζ, του Πολ και του Ρίνγκο με την Γιόκο;

«Φρίκη. Δεν την πήγαιναν. Μπορείς να βρεις τις δηλώσεις που έχει κάνει ο Πολ: έχουν δημοσιευτεί σε πλήθος περιοδικά. Ο Πολ έχει ομολογήσει ότι στην αρχή τη μισούσε, αλλά αργότερα άρχισε να τη συμπαθεί. Για μένα ήταν πολύ αργά. Είμαι με τη Γιόκο. Γιατί θα έπρεπε να ανεχτώ τις χυδαιότητες όλων αυτών των ανθρώπων; Είπαν ότι φαινόταν απαίσια στην ταινία Let it be. Δοκίμασε και εσύ να μοιραστείς 60 απογεύματα με τους πιο αλαζονικούς και ματαιόδοξους τύπους του πλανήτη και θα καταλάβεις τι σημαίνει να νιώθεις φρικτά ταπεινωμένος... Κι ο Τζορτζ με το που την γνώρισε την πρόσβαλε λέγοντας πως δήθεν πρέπει να είναι ειλικρινής μαζί της και της αράδιασε ένα σωρό κακίες που έλεγαν γι' αυτήν ο Ντίλαν και κάποιοι άλλοι, όπως ότι είχε φρικτή φήμη στη Νέα Υόρκη. Ακόμα δεν ξέρω γιατί δεν του έσπασα τα μούτρα. Ο Ρίνγκο φέρθηκε καλά αλλά οι άλλοι μας έκαναν μαύρη τη ζωή. Ποτέ δεν θα τους συγχωρέσω, αν και δεν μπορώ να αποφύγω να τους αγαπώ ακόμη».

- Και η γνώμη σου για τους σημερινούς Ρόλινγκ Στόουνς;

«Νομίζω ότι υπερβάλλουν με τον τόσο μοντερνισμό τους. Μ' αρέσουν κάποια κομμάτια τους αλλά νομίζω ότι όλα αυτά τα θηλυπρεπή χοροπηδήματα του Μικ Τζάγκερ μοιάζουν με κρύο ανέκδοτο. Φαντάζομαι ότι θα πάω να δω τις ταινίες του όπως όλος ο κόσμος, αλλά πραγματικά μου φαίνεται κακόγουστο. Ο Μικ έχει πει ένα σωρό άσχημα πράγματα για τους Μπιτλς κι αυτό μου φαίνεται απαράδεκτο. Στο κάτω κάτω ό,τι κι αν κάναμε, ο Μικ μας αντέγραφε και δεν θα ήταν άσχημο αν όλοι εσείς που υποτίθεται ότι ασχολείσθε με το underground το αναφέρατε κάποτε. Το Satanic Majesties είναι το Sargent Pepper και το We love you είναι το All you need is love. Και μ' ενοχλεί η άποψη πως ό,τι έκαναν οι Στόουνς ήταν επαναστατικό. Και οι Μπιτλς ήταν επαναστάτες. Ποτέ δεν τους κακολόγησα, μ' άρεσε η μουσική και το στιλ τους καθώς κι ο δρόμος που ακολούθησαν όταν έπαψαν να μας μιμούνται. Αλλά είναι φανερό πως ο Μικ έχει ενοχληθεί από το μεγαλείο των Μπιτλς».

- Θεωρείς ότι είσαι μια μεγαλοφυΐα;

«Ναι. Αν υπάρχουν μεγαλοφυΐες, εγώ είμαι μία από αυτές. Το συνειδητοποίησα όταν ήμουν 8 - 9 ετών. Και σκεφτόμουν: "Δεν καταλαβαίνουν ότι είμαι πιο έξυπνος από τους άλλους; Δεν βλέπουν πως οι δάσκαλοι είναι όλοι τους βλάκες, μου δίνουν πληροφορίες που μου είναι άχρηστες;". Ένωσα χαμένος στο γυμνάσιο και έλεγα στη θεία μου: "Μην πετάξεις αυτά τα ποιήματα, θα το μετανιώσεις όταν θα είμαι διάσημος". Κι εκείνη εκεί, να τα πετά. Δεν τους συγχωρώ που δε μου φέρθηκαν όπως στις μεγαλοφυΐες. Για μένα ήταν πασιφανές. Γιατί δεν με έστειλαν να σπουδάσω Τέχνες; Γιατί δεν με βοηθούσαν; Δεν καταλάβαινα γιατί ήθελαν με το στανιό να με κάνουν σαν όλους τους άλλους, επιμένοντας να γίνω οδοντίατρος ή δάσκαλος; Ήμουν διαφορετικός. Γιατί στα κομμάτια κανείς δεν το πρόσεχε;».

- Πώς μπήκε στη ζωή σου το LSD;

«Ένας οδοντίατρος σε ένα δείπνο στο Λονδίνο το έδωσε στο Τζορτζ, σε μένα και στις γυναίκες μας, χωρίς να μας πει τίποτε. Ήταν φίλος του Τζορτζ και οδοντίατρος μας και το έριξε στον καφέ μας. Έπειτα ξαναπήρα μαζί με τον Τζορτζ και τον Ρίνγκο στο Λος Άντζελες στη διάρκεια μιας περιοδείας μας. Κι έπειτα κόλλησα. Αρχισα το 1964 και θα 'κανα πάνω από 1.000 ταξίδια, κυριολεκτικά. Κι ο Τζορτζ κρεμάστηκε από το LSD. Δεν

μπορούσαμε μήτε να φάμε. Το φαγητό έπεφτε από τα χέρια μας. Ο Πολ άργησε πολύ να το δοκιμάσει. Και νομίζω ότι τόσο εκείνος όσο κι ο Ρίνγκο μετάνιωσαν για την εμπειρία. Όσο για μένα, τα ταξίδια μου έγιναν τόσο φρικτά που δεν άντεχα πια και το σταμάτησα. Το ξανάρχισα μόλις γνώρισα την Γιόκο. Πίστευα ότι έπρεπε να καταστρέψω το εγώ μου και το έκανα. Έπινα και δεκάδες χάπια, ναρκωτικά πολύ ισχυρότερα από τη μαριχουάνα. Τα έπινα από τα 17, όταν έγινα μουσικός. Ο μοναδικός τρόπος να επιβιώσεις στο Αμβούργο παίζοντας 8 ώρες την ημέρα ήταν τα χάπια. Ήμουν μια ζωή μαστουρωμένος γιατί πάντα χρειαζόμουν ένα ναρκωτικό για να επιζήσω. Αν και ποτέ δεν παραδόθηκα στην ηρωίνη. Σνιφάραμε πού και πού, όταν είχαμε τα χάλια μας, αλλά ποτέ δεν χτύπησα ενέσεις. Τα ναρκωτικά ήταν μια ματιά στα σωθικά μου. Αλλά δεν ήταν η μαστούρα που έγραφε τη μουσική. Εγώ την έγραφα σε όποια κατάσταση κι αν ήμουν».

- Πώς φαντάζεσαι τα επόμενα χρόνια σου;

«Δεν μπορώ να μιλώ για τα χρόνια για έρχονται. Με πιάνει ίλιγγος όταν σκέφτομαι πόσα εκατομμύρια χρόνια θα έρθουν ακόμα. Ζω με τις βδομάδες, δεν προγραμματίζω πέρα από εκεί. Φαντάζομαι όμως ότι στο μέλλον, η Γιόκο κι εγώ θα είμαστε ένα ζευγάρι καταπληκτικών γερόντων που θα ζει στις ακτές τις Ιρλανδίας ξεφυλλίζοντας το άλμπουμ όπου θα φυλάμε αποσπασματικές μαρτυρίες της τρέλας μας».

(Έθνος, 27.11.2009) (τελευταία επεξεργασία, 28.2.2009)